

Üleilmse eestluse programmi töörühma juhtide koosolek

PROTOKOLL nr 4

Kolmapäev, 13. mai 2020

DELTA 19.05.2020 nr 1-19/270-1

Juhatas: Raivo Kүүt

Protokollis: Keit Spiegel

Osalesid: Martin Tulit (Siseministeerium), Egge Kulbok-Lattik (Siseministeerium), Ilmo Au (Siseministeerium), Ringo Ringvee (Siseministeerium), Anne-Ly Reimaa (Kultuuriministeerium), Signe Matteus (Välisministeerium), Gerttu Aavik (Haridus- ja Teadusministeerium), Andero Adamson (Haridus- ja Teadusministeerium), Maia Eskla (Siseministeerium), Janne Kendla (Välisministeerium), Mariliis Sepp (Välisministeerium).

Päevakord:

1. Tervitussõnad, kohtumise eesmärk ja päevakorra kinnitamine – Raivo Kүүt
2. Programmi arutelu – kõik osalejad
3. Edasise ajakava arutelu ja muud tekkinud küsimused, ettepanekud – kõik osalejad
4. Lõppsõna – Raivo Kүүt

1. Raivo Kүүt juhatab koosoleku sisse, tutvustades kohtumise eesmärki ja päevakorda.
2. Programmi koostamisest. Osalejad tõstatisid järgmised küsimused:

Ühtse inforuumi küsimus

Programmi ja arengukava seotus teiste riiklike arengukavade ja programmidega (nt Eesti keele arengukava ja Välispoliitika arengukava, jne)

Ülevaade üleilmse eestluse programmi koostamisest ning selle seotusest Rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukavaga¹. Programm peab saama konkreetne, aga praeguses tööfaasis saame veel arvestada kogu koondatud infoga. Võib tekkida olukord, kus olemasolevad kaardistatud teemad võivad minna hoopis mõnda teise programmi või arengukavasse. Meie ülesanne on välja selgitada, mis jääb siia programmi ehk mis aitab meil lahendada olemasolevaid probleeme, ning mis aitab meil saavutada antud programmile seatud eesmärgid. Programmi väljatöötamise faasis peame endalt pidevalt küsima, mis probleemi me programmiga lahendame.

---

¹ Esimesel võimalusel jagame ka Rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukava mõttepaberit - visiooni ning arengukava keskseid mõisteid

Hetkel on programmi teksti näol tegemist töömaterjaliga, mis vajab olulisel määral ühtlustamist kõikidel tasanditel (terminoloogia², planeeritavad tegevused, jne). Ühiselt otsustati, et programmi vormis lisame olukorra analüüsi juurde programmi keskse probleemi³ kirjelduse ning ka selgituse, mis loogika järgi on meetmed tekkinud ja kuidas tegevused seal jagunevad, et anda lugejale hea ülevaade.

Järgneb pikem arutelu programmi ja meetmete eesmärkide ning mõõdikute osas. Tuleb arvestada, et programmi mõõdikute tase läheb ka arengukava dokumenti alaeesmärgi mõõdikuteks hiljem ja neid vaadatakse ka valitsuse tasandil. Siinkohal on aga peamine küsimus, kuidas mõõta nii, et üksnes ei loendaks, vaid prooviks rohkem mõju hinnata - see on antud valdkonna puhul keerukas. Väljund- ja tulemusmõõdikuid saame ka kasutada, kuid on vaja ka mõju näitavaid mõõdikuid. Peame silmas pidama programmi üldeesmärki, sellest lähtuvalt saame hinnata ka mõju.

Pikem arutelu programmi eri tasandite mõõdikute üle – kuidas saame näiteks mõõta identiteeti ja sidet? Välja pakutakse valimisaktiivsuse näitaja mõõdik (mis hetkel on ca 9%). Nõustatakse, et see annab meile infot kodakondsete seotuse ja kaasatuse kohta. Küll aga jäävad kõrvale mitte kodanikud, kes on ka programmi sihtrühm. Objekttiivne näitaja – kodakondsus vs hinnanguline nt enesemääratlus.

Meede I eesmärgi juures tuleb silmas pidada, et eesti keele puhul ei saa me rääkida üksnes sidemest, ning sellest tulenevalt tuleb eesmärk pisut ümber sõnastada. Näiteks keele puhul ei saa ainult õppijate arvu lugeda või tähtsustada, sest meil on olemas ametlik statistika üksnes nende kohta, kes õpivad läbi riikliult toetatud programmide, samas seda mõjutavad mitmed asjaolud. Sama probleem tõstatub ka näiteks rahvuskaaslaste osalemisel Eesti kultuurisündustel, mis võiks näidata ühtekuuluvustunnet ja sidet eesti identiteediga. Nimelt statistika on ikkagi jälle ainult selle kohta, mitu inimest (koorijuhid, tantsujuhid, jne) said riiklikku toetust, et suursündmusest (nt Laulu- ja Tantsupidu) osa võtta. Kas valmivas programmis suudame välja töötada komplekssemad mõõdikud? Kas siinkohal võiks aidata 2021. a aset leidev uuring?

Meede II eesmärgi sõnastuse juures lähtuda põhimõttest, et eesmärgi esimene pool näitaks riigipoolset aktiivsust, teine pool aga eestlaskonna panust – nõ kahepoolse tänava idee.

3. Ülemaailmse Eesti Noortevõrgustiku Virtuaalpäevad 2020. Kas ja kui palju on töörühmade juhid valmis noorte algatust toetama? Koosolekul oldi üksmeelel, et me peame nendega olema ausad nende plaanide osas ja kohati neile selgitama reaalseid võimalusi. Samas peame neid tunnustama ja toetama nende algatuses, sest nemad on uus põlvkond, kellega sideme hoidmine ja kelle kaasamine on kesksel kohal.

Otsustati:

1. Lisame programmi loogika kirjelduse - selgitame meetmete seoseid ja loogikat ning loome sellega parema arusaamise dokumendist;

---

² Programmi faili lõpus on mõistete alapeatükk, sinna saame mõisteid lahti kirjutada aga ka praeguses töö faasis omavahel ühtses terminoloogias kokku leppida. Näiteks: „rahvadiplomaatia saadikud“ asemel võiks kasutada „rahvadiplomaatia edendajad“ või „äriemissaarid“.

³ Programmi keskne probleem – rahvuskaaslaste side Eestiga muutub nõrgemaks. Riik peab looma huvi ja võimalused kaasamiseks – diasporaapoliitika sellisel kujul toimib kahesuunalise tänava põhimõttel.

2. Lisame probleemi kirjelduse alapeatüki, millest lähtuvalt saame üle vaadata lahendatavad probleemid ning võimalikud negatiivsed mõjud;
3. Programmi vormi lõpus on mõistete alapeatükk – saame tööversiooni puhul sinna lisada ka mõisted, mida tahame ühtlustada (markeerime!);
4. Jätkame meetmepõhiste koosolekutega. Järgmine ühine koosolek 1.06.2020.

allkirjastatud digitaalselt

Raivo Küüt
koosoleku juhataja